

نگاهی به اولین گردهمایی سراسری جمهوری خواهان دمکرات-لائیک

گام نخست

احمد آزاد

۸ آبان ۱۳۸۳ / ۲۹ اکتبر ۲۰۰۴

در روزهای ۳ تا ۵ سپتامبر، گردهمایی سراسری «جمهوری خواهان دمکرات - لائیک» در پاریس برگزار شد. یکسال و نیم قبل در پایان سمینار «گامهای مشترک ما»، که آن هم در پاریس تشکیل شده بود، شرکت کنندگان در مقابل سوال «چه باید کرد» تصمیم گرفتند تا نشست دیگری برگزار کنند. گردهمایی اخیر در واقع حاصل آن تصمیم و بدنبال آن اجلاس بود. در این اجلاس تقریباً سیصد نفر از کشورهای مختلف شرکت کردند. ترکیب شرکت کنندگان بسیار متنوع بود و نحلتهای فکری گوناگون چپ، دین باوران سکولار و نیروهای ملی، سازمانی و غیرسازمانی، را شامل می شد. اگر چه باید اذعان کرد که وزن نیروهای چپ در این گردهمایی سنگین تر بود. گروه تدارک اجلاس برنامه کاری را تنظیم کرده بود که شامل بررسی و تصویب سند سیاسی، ساختار تشکیلاتی و انتخاب هیات هماهنگی بود.

ارزیابی اجلاس سه روزه

از دو زاویه می توان به ارزیابی این اجلاس پرداخت. زاویه اول نگاه به برنامه در دستور کار و ارزیابی میزان پیشبرد آن در طول سه روز است. از این زاویه باید گفت که اجلاس چندان موفق نبود. برنامه پیش بینی شده اساساً پیش نرفت. روز اول به بحث حول آیین نامه اداره اجلاس گذشت. آیین نامه ای که ساعت ها بحث و گفتگو را بخود اختصاص داد و روزهای بعد بارها و بارها توسط هیات رئیسه به ناگزیر زیرپا گذاشته شد. شرکت کنندگان به نام «دمکراسی»، هیات رئیسه را مجبور به پذیرش مواردی کردند که نقض آشکار آیین نامه مصوبه خودشان بود، از آن جمله ثبت نام بیش از شصت نفر برای سخنرانی. بحث حول سند سیاسی و پیشنهادات ارائه شده دیگر بدرستی پیش نرفت. کمیسیون تدوین سند نیز برخلاف آئین نامه و به شکلی غیر دمکراتیک، ولی مورد توافق همگان، از بین نمایندگان سند های ارائه

شده، جمع دین باوران سکولار و نیروهای ملی، کمیسیون های سند سیاسی و چند چهره آشنای جمع بدون هیچ انتخابی، تشکیل شد. در حالی که ظاهراً همگان به صفت فردی در این گردهم آیی شرکت کرده بودند، ولی کمیسیون سند سیاسی نمایشی شد از تجمع فراکسیون های نظری با پادرمیانی دو چهره مورد احترام جمع و کاربست متد کدخدا منشی. حاصل چنین روشی نیز سندی شد شامل دو بخش که عبارت است از موارد مشترک و بخش موارد اختلاف. موارد مورد توافق به تایید گردهمایی رسید و رای گیری نیز برای موارد اختلافات صورت گرفت. در بخش ساختار نیز به دلیل کمبود وقت، تنها در مورد شورای هماهنگی، تعداد و نحوه انتخاب آن و میزان سهمیه بندی زنان در این شورا بحث و گفتگویی صورت گرفت و تصمیماتی نیز اتخاذ شد. اعضای شورای هماهنگی از دو بخش نمایندگان منتخب گردهم آیی سراسری و نمایندگان واحد های جمهوری خواهی شکل خواهد گرفت و نیمی از صندلی های این شورا به زنان اختصاص داده شد. در پایان نیز به همراه تمدید ساعت جلسه، انتخابات شورای هماهنگی صورت گرفت و ۲۱ تن به این شورا انتخاب شدند. بیان کمی گردهم آیی در پایان سه روز شامل یک سند سیاسی و یک شورای هماهنگی نیمه کاره می باشد. چگونگی تکمیل این شورای هماهنگی، چگونگی پیشبرد بحث و گفتگو حول موارد مورد اختلاف سیاسی، چگونگی ساختار جمهوری خواهان دمکرات-لائیک، و ..... تماماً موردی هستند که همچنان ناروشن باقی مانده اند.

اما اگر از زاویه واقعیت وجودی این حرکت به آن نگاهی بیافکنیم، خواهیم دید که اجلاس در حد خود موفق بود. برنامه کار تدوین شده از سوی گروه تدارک سنگین و با واقعیت این تجمع همخوانی نداشت، بویژه سند سیاسی که در جزئیات غرق شده بود. تدارکات فنی اجلاس نیز خالی از اشکال نبود و خود مزید بر علت. اما علیرغم کاستی های جدی که در کل کار تدارکاتی بود، گردهمایی موفق شد در فاصله سه روز و وجه اشتراکات خود را روشن کند، اختلافات خود را با وزن نسبی هر یک طرح کند، هیاتی را برای تضمین ادامه کاری این نشست انتخاب کند و مهم تر از هر چیز روحیه تفاهم و خواست جدی خود برای رسیدن به یک اتحاد را به نمایش گذارد.

شرکت کنندگان این اجلاس عمدتاً از فعالین سیاسی با سابقه طولانی از کار مشترک با یکدیگر و همچنین پیشینه سنگینی از اختلافات و گرایشات گوناگون نظری، تشکیل می شد. این اجلاس موفق شد تا پس از سالها این جمع را گردهم آورد و این جمع متناقض کوشید تا بی نتیجه از این گردهم آیی بیرون نرود. روحیه مثبت اولین نکته قابل توجه در این گردهم آیی بود.

دستآورد سیاسی مهم این اجلاس نیز تاکید بر اصلاح ناپذیر بودن رژیم جمهوری اسلامی و لزوم تغییر این حکومت برای استقرار دمکراسی و آزادی در ایران بود.

و اما آینده...

هنوز راه طولانی در پیش است و این اجلاس تنها گام اول را برداشته است. قبل از هر چیز باید سر و سامانی به جمع موجود داد. تا قبل از این نشست، فعالیت ها حول تدارک این گردهمایی و تحت عنوان فعالین «جمهوری خواه دمکرات - لائیک» صورت می گرفت. اما اکنون این جمع یک سند سیاسی، ولو ناقص، و یک شورای هماهنگی، ولو ناکامل دارد. اکنون انتظاراتی بوجود آمده است که باید به آنها پاسخ گفت و حداقل سامان یابی صورت گرفته است که باید پاسخگو باشد. شورای هماهنگی با کوهی از کار مواجه است. خطری که این شورا را در همین گام اول تهدید می کند، درگیر شدن در خرده کاری ها است. خرده کاری هم ساده تر است و هم بی دردسترتر. غرق شدن در خرده کاری عملاً شورا را از پرداختن به گره های اصلی بازخواهد داشت و این برای ادامه کاری این جمع بسیار مضر است.

گره های اصلی چیست؟

اولین پرسش مضمون این اتحاد است. آیا این اتحادی است تنها برای نفی این حاکمیت یا برنامه ای اثباتی نیز دارد؟ بدیگر سخن آیا در پی فعالیت در جهت ساختن آلترناتیو است و یا صرفاً در پی شکلگیری یک جبهه براندازی است؟

پاسخ به پرسش اول مضمون سند سیاسی را نیز تعیین می کند. سند موجود یک سند موقت است. موارد مورد توافق در جای خود دارای اهمیت بسیاری هستند، ولی هنوز موارد مهم دیگری چون مسئله ملی، مسئله نوع جمهوری و مسئله عدالت اجتماعی، هنوز ناروشن بوده و پاشنه آشیل این اتحاد نیم بند هستند و باید برای آنها راه حل منطقی و قابل

متن پیام سازمان اتحاد فدائیان خلق ایران به اولین گردهم آیی سراسری جمهوری خواهان دمکرات-لائیک

این پیام توسط رفیق پرویز نویدی در جلسه ارائه شد.

خانمها، آقایان، دوستان گرامی:

به همه شما سلام عرض می کنم و از طرف خود و هم چنین اعضای سازمان اتحاد فدائیان خلق ایران که بخشا در این نشست حضور ندارند صمیمانه آرزوی موفقیت این جلسه را دارم.

ما برای اینکه این تلاشهای قابل ستایش بتواند به نتیجه ای برسد و گامی در جهت پاسخ دادن به آن نیازی باشد که جامعه ما با عطش فراوان دنبال آن است با تمام وجود در کنار شما هستیم. در حقیقت پاسخ به نیاز اصلی جامعه ما امروز تلاش برای ارائه یک آلترناتیو دمکراتیک در برابر نظام جمهوری اسلامی است.

رژیم جمهوری اسلامی آزمایش خود را در برابر مردم ایران و جهان پس داده است. اکثریت قابل توجهی از مردم ایران در لحظات مختلف و بویژه در جریان انتخابات مجلس هفتم نشان داده اند که این رژیم را نمی خواهند و توهمی نیز به آن ندارند امروز جمهوری اسلامی به زور سرنیزه بر جامعه ما حکومت می کند. اگر در گذشته نسبت به این رژیم در میان اقشاری از مردم توهمی وجود داشت امروز این توهم فرو ریخته است. در شرایط کنونی، نیاز جامعه ما برنامه ای است که بتواند به معضلات اصلی کشورمان پاسخی منطقی و دمکراتیک ارائه کند و بتواند نیروهائی را که به این طیف تعلق دارند حول آن بسیج کند تا بتوانند مشترکا این برنامه را تا تحقق آن پیش برند.

بنابراین سازمان ما از تمامی تلاشهایی که در چنین راستائی صورت می گیرد صمیمانه استقبال می کند و به همین دلیل ما خودمان را با این جمع کاملا همراه می دانیم. گذشته از این ما با شما به جهت دیگری نیز همراه هستیم و آن اینکه به لحاظ برنامه و اهداف ما خودمان را در طیف شما و شما را در طیف خودمان ارزیابی می کنیم، ما از یک خانواده ایم و سرنوشت ما به هم دیگر گره خورده است. آنچه که برای ما اهمیت دارد و آنچه که آرزوی ما است و از این جمع انتظار داریم که بتواند پیش برد همان فکری است که ذره ذره و بتدریج در درون سازمانهای این طیف پیش رفته، امروز اکثریت سازمانهای این طیف فکری، (من در مورد آن جریاناتی که در آسمانها پرواز می کنند

پذیرش برای تمامی نخله های فکری این اتحاد یافت.

ساختار این اتحاد نیز ناروشن است. در این زمینه نظرات گوناگونی طرح می شود و در اجلاس نیز بحثی حول آن صورت نگرفت. بسیار از جنبشی بودن این حرکت و شرکت فعالین سیاسی متشکل و غیر متشکل به صورت فردی گفتگو به میان می آورند. اما اولاً خود صفت «جنبشی» تعریف نشده است و زمینه برداشتهای و تفاسیر گوناگون را فراهم کرده است. دوما کارکرد حضور «فردی» در یک تجمع سیاسی با گرایشات گوناگون، آنهم در شرائطی که سازمانهای سیاسی موافق با این اهداف، فعال هستند، غیر واقعی است. جلسه به وضوح نشان داد که جنبشی خواندن این جمع و شرکت به صفت فردی، نمی تواند از شکلگیری فراکسیونها جلوگیری کند. فراکسیونهایی که در پشت آنها احزاب قرار دارند یا خواهند گرفت. قبل از هر چیز باید روشن کرد که این اتحاد چیست؟ با جنبشی خواندن آن مشکل حل نمی شود. مضمون این اتحاد و شکل سازمانی آن باید روشن شود. گردهم آیی با تصویب قرار شورای هم آهنگی منتخب را موظف کرد تا در جهت اتحاد گستردهی همه ی نیروهای این طیف، درهم آهنگی با دیگر مؤلفه ها و تشکلهای این مجموعه، کلیه تلاشها و اقدامات ضرور را سازمان دهد. امید است که این مصوبه با جدیت دنبال شود.

در کنار تلاش برای حل گره های نظری و ساختاری، شورای هم آهنگی در مقابل روحیه که عمل سیاسی را انتظار می کشد، قرار دارد و طبعا باید به آن پاسخ گوید. یکی از مصوبات اجلاس، تعیین روز دوازده فروردین به عنوان روز جمهوری است. سازماندهی آکسیون های سیاسی حول این روز می تواند تا حدودی به این انتظار پاسخ دهد.

گام نخست در راه شکلگیری اتحادی از جمهوری خواهان دمکرات-لائیک برداشته شد. برداشتن گام های بعدی مستلزم کار مشترک همه نیروهائی است که درون این طیف قرار دارند. لازمه این کار تفاهم مشترک و پذیرش این اصل مهم است که تنها راه شکلگیری چنین اتحادی در گرو مشارکت تمامی نخله های فکری، در اشکال سازمانی و غیر سازمانی، این طیف می باشد

و پایشان روی زمین نیست حرف نمی زنم) بعد از این همه شکست پی در پی و با این همه قربانی دادنها بالاخره این واقعیت را درک کرده اند که نیروهای این طیف گرچه گسترده اند ولی بسیار پراکنده هستند. بخش وسیعی از این نیرو که قلبشان برای آزادی جامعه و خوشبختی مردم ایران می تپد بصورت افراد منفرد به فعالیت سیاسی مشغول هستند و بخش دیگری نیز در سازمان ها و احزاب متشکل هستند. این درک و ارزیابی در گذشته ها در درون این سازمان ها وجود نداشت ولی امروز این جریانات با تمام وجودشان این واقعیت را درک کرده اند. انتظار ما از این نشست نیز رسیدن به یک چنین ارزیابی است.

نتیجه ای که از این ارزیابی گرفته می شود چیست؟ اگر بپذیریم که نیروهای این طیف از جمهوریخواهان که نه تنها جمعی که در این نشست حضور دارند که البته این جمع بخشی از آنهاست بلکه بخش وسیعتری از نیروهای منفرد که هنوز خارج از این جمع فعالیت می کنند و نیز بخش دیگری که در قالب احزاب و سازمانها فعالیت دارند تشکیل می دهد در آنصورت مسئولیت به ما حکم می کند که تلاش مشترک و گامهای مشترک را سازمان بدهیم تا بتوانیم این مجموعه نیرو را بصورت مشترک در جهت یک برنامه مشترک بسیج کنیم.

از این جهت آرزو و انتظار ما این است که این نشست نیز به این ضرورت مبرم برسد البته نه از روی ناچاری بلکه از روی اعتقاد، اعتقاد بر اینکه یک دست صدا ندارد. حتی اگر همه نیروهای این طیف نیز متحد شوند برای انجام رسالتی که مدعی هستند و برای آن وظیفه ای که در پیش رو دارند، کافی نخواهند بود.

از این نظر اگر ما این واقعیت را درک کنیم با مسئولیت هرچه تمام تر و خارج از هرگونه تفکر فرقه گرایانه و فارغ از هرگونه تنگ نظری، دست در دست هم تلاش خواهیم کرد که بتوانیم یک راه چاره مشترکی برای این معضل مشترک پیدا کنیم. ما درد مشترک داریم، درد مشترک چاره مشترک می طلبد. بنابراین ما با تمام وجود و صمیمانه آماده هستیم دست هرکسی را که در این جهت فعالیت می کند بگرمی بفشاریم و مشترکا تلاش کنیم که راه این اتحاد وسیع گشوده شود.

ما در اینجا در خدمت شما هستیم برای اینکه بتوانیم در چنین جهتی حرکت کنیم و به چنین اتحاد وسیعی برسیم. بنابراین برای این نشست و برای خودمان، چون خودمان را جدا از شما و شما را جدا از خودمان نمی دانم آرزوی موفقیت می کنم. امیدوارم که هر کدام از ما بتوانیم سهمی در موفقیتی که این نشست در پیش رو خواهد داشت ایفا کنیم.

۱۳ شهریور ۱۳۸۳